

Mededelingen van de Antwerpse Mycologische Kring

verschijnt driemaandelijks, 15 december 1992

93.1

Editoriaal

AMK Mededelingen is aan zijn 10de jaargang toe. Inderdaad werd op 15 december 1983 het eerste nummer aan de leden verstuurd. Sindsdien verschenen 920 bladzijden plus de cursus mycologie van 232 pagina's. De bedoeling was om naast "Sterbeekia" een driemaandelijks tijdschrift te hebben waarin buiten algemene mededelingen, plaats werd gegeven aan de leden om hun werk en bevindingen binnen een zo kort mogelijke tijd te publiceren. Voordelen hiervan zijn dat ook minder ervaren leden de kans krijgen de drempelvrees voor een publicatie te overwinnen en terzelfdertijd aan hun medeleden tonen hoe zij bij hun onderzoek tewerk gaan. In deze doelstelling is de redactieraad zeker geslaagd. Wel wordt hem verweten dat, ondanks verschillende pogingen, er niet voldoende artikels van en voor beginners verschijnen. Hier zijn verschillende redenen voor: eerst en vooral is het zeer moeilijk om op een eenvoudige en toch juiste manier het zeer complexe systeem van de paddestoelen uiteen te zetten; aan de andere kant heeft het geen zin om teksten af te schrijven of te herschrijven uit vulgariserende werken die de meeste leden toch in hun bezit hebben.

Bij de ingang van deze 10de jaargang houdt de redactieraad eraan alle medewerkers te bedanken voor de toegezonden artikels. Dat wij steeds op onze leden konden rekenen blijkt wel uit de lange lijst die hier in alfabetische volgorde wordt opgenomen, daarbij hopende dat wij niemand hebben vergeten:

93.1.03	Hysterostegiella typhae Sydow, een pionier van Lisdodde.	<i>H. De Meulder</i>
93.1.06	Een droogoven met stapelroosters voor zelfmakers.	<i>H. De Meulder</i>
93.1.09	Meer aandacht voor onze Wasplaten - Hygrocybe spp.	<i>R. Walley</i>
93.1.16	Mycologie en Filatelie.	<i>R. Walley</i>
93.1.17	Hebeloma calypstrosporum Bruchet, een zeldzame Vaalhoed uit het natuurreserveaat 'De Maat' te Postel.	<i>J. Volders</i>
93.1.21	Nieuwtjes uit de recente tijdschriften.	
93.1.23	Ledenlijst 1992.	
91.1.28	Agenda.	

AMK Mededelingen is een nieuwsbrief van de Antwerpse Mycologische Kring vzw. en verschijnt driemaandelijks, telkens voor de aanvang van ieder seizoen

AMK Mededelingen en Sterbeekia zijn bekroond met de Emiel Van Rompaeyprijs 1991 voor floristiek.

Redactieraad: A. de Haan, F. Dielen, J. Schavey en J. Van Yper

Hoofdredacteur en verantwoordelijk uitgever: J. Van Yper, Gounodstraat 2A bus 36, 2018 Antwerpen

Wettelijk depot: BD 36771

ISSN 0771-9884

I. Antonissen, J. Bosselaers, B. Buyck, E. Callebaut, B. Declercq, F. De Decker, A. de Haan, M. de Haan, A. De Kesel, H. De Meulder, E. De Moor, P. De Vooght, F. Dielen, G. Fodor, A. Grijp, P. Gubbels, L. Imler, A. Jacobs, L. Lenaerts, H. Mervielde, M. Morren, F. Nicolay, J. Rammeloo, A.F.M. Reynders, H. Ruysseveldt, J. Schavey, M. Schoonackers, R. Springael, L. Thumas, A. Vaes, J. Van de Meerssche, F. Van den Eynde, K. Van de Put, P. Van der Veken, E. Vandeven, H. Van Nieuwenhove, F. Van Praet, J. Van Yper, J. Volders en R. Walley.

Nog enkele dagen en 1992 behoort tot het verleden. Het was voor onze vereniging een enorm druk jaar. Niet alleen hebben we een grote waaier van activiteiten gehad maar ook heeft de AMK zich op vele gebieden getoond als een dynamische vereniging die de mycologie verder wil uitdragen. De grote belangstelling en inzet van velen tijdens de weekends, werkweek, tentoonstelling, demonstratiedagen, uitstappen en werkavonden liegen er niet om.

De paddestoelen hebben ons ook niet in de steek gelaten en we mogen gerust stellen dat 1992 globaal genomen een goed jaar was. Enkel de *Russula* en *Boleten* families hebben ons wat teleurgesteld. We hopen dat 1993 dit zal goed maken.

Op 21 februari 1993 wordt de tweejaarlijkse excursie naar Waulsort gehouden om er de Rode kelkzwam (*Sarcoscypha coccinea*) te gaan bewonderen die daar normaal in grote getale voorkomt. Meerdere gegevens hierover vindt U op de laatste bladzijde van dit nummer.

1993 zal een even druk jaar worden als 1992 want naast de normale activiteiten zullen we de organisatie van de Vlaamse mycologendag met de daaraan verbonden Van Sterbeeck-viering op zaterdag 8 mei verzorgen en zullen we demonstratiedagen inrichten op zaterdag 25 en zondag 26 september, telkens in het Rivierenhof te Deurne. We hopen stellig op de medewerking en inzet van allen. Meer nieuws hierover in het volgend nummer.

Met de hoop dat 1993 een evengoed en hopelijk nog een beter mycologisch jaar mag worden, wensen wij aan al onze leden en hun familie een Vredevol Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar.

Hysterostegiella typhae Sydow,¹ een pionier van Lisdodde

H. De Meulder

Summary

Hysterostegiella typhae has been found in Hoboken "Hoboken polder" (Prov. of Antwerp) in a marshy place scattered on the dead leaves of *Typha angustifolia* L. It is characterised by the hymenium exposed by throwing off a small elliptical lid of covering host epidermis. The closely related *H. fenestrata* (Roberge ex Desmazière) v. Höhnelt has another substrate and longer end cells of the paraphyses- and excipulum hyphae.

The species is presumed to be new to the Belgian flora.

De liefhebbers van ascomyceten hebben het grote voordeel dat zij in ieder seizoen aan hun trekken kunnen komen. Sommige soorten treft men alleen aan in de winter, terwijl vele Helotiales en Pezizales een voorkeur geven aan de lente of vroege zomer; vooral overjaarse stengels en dode bladeren van planten zijn dan zeer geschikt om naar ascomyceten te gaan speuren. De herfst levert vanzelfsprekend eveneens een goede oogst op.

Tijdens een onderzoek op 17 juni 1992 naar substraatgebonden paddestoelen in het moerassig biotoop van de Hobokense polder (IFBL/C4.35.23) vond ik op vochtige en droogliggende bladeren van *Typha angustifolia* L. (Grote lisdodde), kleine, verspreidgroeiende apothecia die al of niet waren afgedekt met een deksel.

Een dergelijke verschijning had ik reeds opgemerkt op ranken van *Rubus fruticosus* agg. (Braam sp.) in juni van vorig jaar. Deze soort kon toen bepaald worden als *Hysterostegiella dumeti* (Sacc. & Speg.) Hein (zie AMK Mededelingen 91.4:93-96).

In de vaste overtuiging andermaal een *Hysterostegiella* gevonden te hebben kwam ik met de publicatie van Hein (1982) uit op *Hysterostegiella typhae*. Als begeleidende soort op hetzelfde substraat werd ook nog *Lophodermium typhinum* aangetroffen.

Het ligt voor de hand dat de Hobokense polder met zijn grote waterpartijen, omzoomd met rietkragen, lisdodde, zeggen en andere moerasplanten uiteraard aantrekkelijke mogelijkheden biedt voor een mycologisch onderzoek (zie AMK Mededelingen 86.1:2-9 en 90.4:90-94).

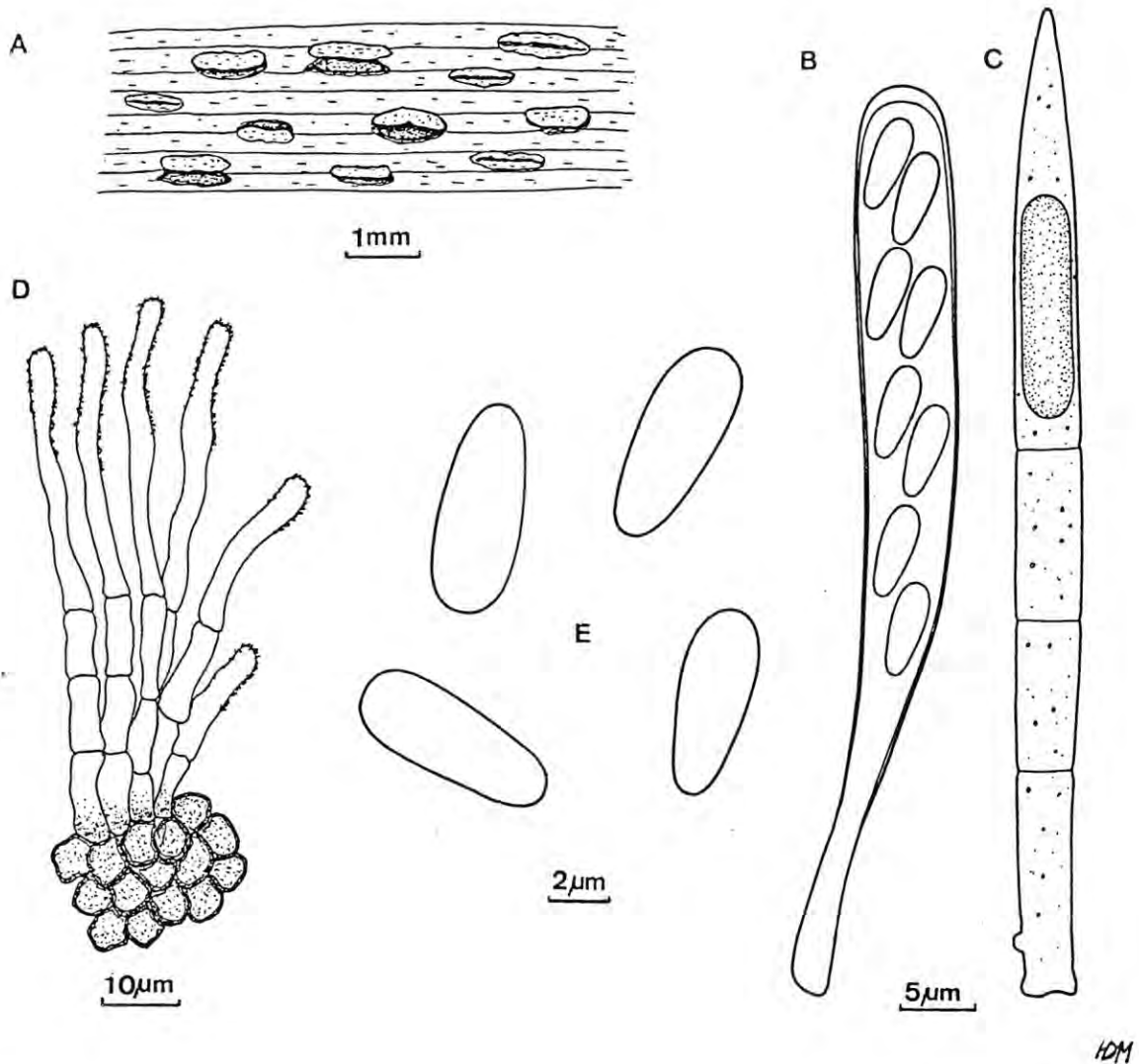
Specifieke soorten die hier op enkele moerasplanten werden gevonden moge dit illustreren:

Phragmites (Riet): *Tapezia knieffii*, *Mollisia hydrophila*, *Dasyscyphus controversus* en *D. acutipilus*, *Niptera exelsior*, *Perrotia phragmiticola*, *Hymenoscyphus robustior*, *Phragmiticola rhopalospermum* (zie AMK Mededelingen 92.4:98-101), *Lophodermium arundinaceum*, *Hendersonia culmiseda* (een deuteromyceet), *Puccinia phragmitis* (een roestzwam).

Typha (Lisdodde): *Lophodermium typhinum*, *Leptosphaeria typharum*, *Pyrenophora typhaecola*, *Psathyrella typhae*.

¹Ann. Mycol. 19:140 (1921) = *Hysteropezizella typhae* (Sydow) Nannfeldt, Nova Acta Regiae Soc. Sci. Upsal., Ser. 4, 8:115 (1932). Lectotypus: op *Typha angustifolia* L., Duitsland, Sydow, Mycoth. Germ. 1604, S.

Hysterostegiella typhae Sydow

Figuren

A = apothecia op substraat (x10), B = ascus (x2000), C = parafyse (x2000), D = excipulumharen en cellen van weefselstructuur (x1000), E = sporen (x4000).

Carex (Zegge): *Trichobelonium asteroma*, *Antostomella punctulata*, *Puccinia caricina* var. *urticae-acutiformis* (een roestzwam).

Iris pseudacorus (Gele lis): *Micosphaerella iridis*, *Botryotinia* sp.

Beschrijving

Het microscopisch onderzoek van de asci, sporen en parafysen werd uitgevoerd op vers materiaal in water.

Voor het nazicht van de weefselstructuur en de randcellen van het excipulum werden, met een nieuw scheermesje en onder een vergroting van 30 maal, dwarse coupes gesneden van een gedroogd apothecium dat nog vastgeankerd zat in het substraat. Hierna werd het microscopisch onderzocht in kongorood-ammoniak.

Substraat: op vochtige of droogliggende dode bladeren van *Typha angustifolia*.

Apothecia: 0,5-1,5 x 0,2-0,5 mm, zittend in een holte van het substraat, elliptisch, licht concaaf, bedekt met een elliptisch deksel van de epidermis dat later onder druk van het apothecium wordt opgelicht en scharniervormig blijft aangehecht aan het substraat of volledig afvalt.

Hymenium: hazelnootkleurig, zacht vlezig.

Excipulum: lichtbruin met bleke, fijnvezelige rand en een bepoederd uitzicht; marginale hyfen met eindcellen van circa 25 x 3-4,8 μm , overgaand in een textura prismatica en cellen van 6-9 x 3-4 μm ; aan de top met een korrelige bedekking.

Weefselstructuur: een textura globulosa-angularis met lichtbruine cellen van 6-7,5 μm .

Asci: 50-70 x 5,5-7 μm , cilindrisch-knotsvormig, dubbelwandig, 8-sporig, sporen schuin biseriaat, apicale porus licht blauw verkleurend met Melzer's reagens.

Sporen: 6-7,5 x 2-3 μm , elliptisch tot iets knots- of wigvormig, eencellig, hyalien, dunwandig.

Parafysen: tot 75 x 4,5 μm , onderaan 3,5 μm breed, lancetvormig, tot 14 μm boven de asci uitstekend, apikaal scherp tot iets afgerond toegespitst, bovenste cel 25-45 μm lang met opaal gedeelte, 2de cel 6,5-15 μm en 3de cel 10-12 μm lang, met korrelige inhoud.

Habitat: moerassig biotoop aan de oever van een ondiepe plaats.

Opmerkingen

Hysterostegiella typhae is nauw verwant aan *H. fenestrata* maar deze heeft als substraat *Schoenoplectus lacustris* (Mattenbies), *S. tabernaemontani* (Steenbies) en *Cladium mariscus* (Galigaan). Microscopisch zijn bij *H. fenestrata* de cellen van de parafysen- en excipulumhyfen gemiddeld 4 μm langer. Bovendien zijn de vruchtlichamen bij *H. typhae* langwerpiger (0,6 x 0,4 mm bij *H. fenestrata*).

Deze verschillen kunnen volgens Hein (1982) als kenmerkende eigenschappen voor de soort beschouwd worden. De sporen hebben voor beide soorten dezelfde afmetingen.

De gevonden soort wordt niet vermeld door Cannon et al. (1985) noch door Dennis (1981). De verspreiding ervan is gekend van Duitsland en Zweden. Voor ons land blijkt het een nieuwe soort te zijn. In de Hobokense polder is het voorkomen ervan vrij algemeen.

Over de systematiek van het geslacht *Hysterostegiella* werd reeds melding gemaakt in AMK Mededelingen 91.4:95. *Hysterostegiella* komt ook voor op *Typha latifolia* (Kleine lisdodde).

Exsiccata van het gevonden materiaal werden overgemaakt aan de Nationale Plantentuin van België te Meise (BR).

Literatuur

- Hein B., 1983. Die Gattung *Hysterostegiella* v. Höhnelt (Ascomycetes, Dermataceae), Nova Hedwigia Band XXXVIII:669-702.

Een droogoven met stapelroosters voor zelfmakers

H. De Meulder

Voor het aanleggen van een herbarium dat later kan dienen als studie- en referentiemateriaal is het noodzakelijk om de gedetermineerde paddestoelen zo vlug mogelijk te drogen en ze als exsiccata te bewaren.

Naast het drogen van paddestoelen in de zon of op verwarmingselementen van de centrale verwarming, wat, gezien de omstandigheden, niet altijd mogelijk is, kan men gebruik maken van een droogoven die wordt aangewend voor het drogen van groenten en dergelijke. Dit toestel werkt met een gloeidraad (weerstand) waarvan de warmte door een traag roterend schroefblad wordt verspreid. Een dergelijk toestel, dat door enkele leden van de kring en ook in de Nationale Plantentuin te Meise gebruikt wordt, is echter vrij duur en verbruikt, bij veelvuldig gebruik, nogal wat stroom.

Met weinig vakkennis en voor slechts ongeveer 200 F kan men op een eenvoudige manier zelf een zeer degelijke en efficiënte droogoven ineenknutselen. Hiervoor is een blikken oliebus van 25 liter (met schuine bovenkant!) (*figuur 1*) zeer geschikt. Deze bussen zijn wegwerpbussen en gratis te verkrijgen onder andere bij een vishandel waar de olie gebruikt wordt om vis in te bakken.

Verder heeft men nodig: 4 lamphouders, 4 gloeilampen van 25 Watt, 30 cm² metalen rasterdraad (voor 1 rooster) met mazen van 5 mm, 0,5-1 m elektrische draad en een stekker.

Werkwijze

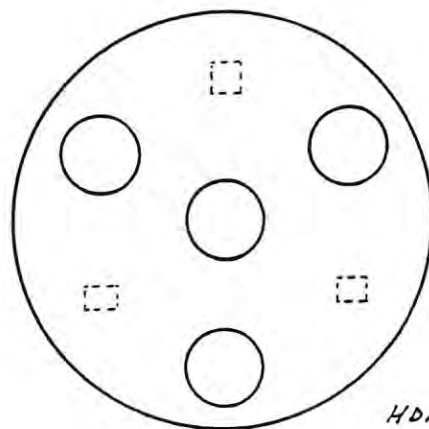
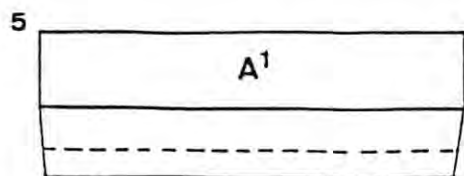
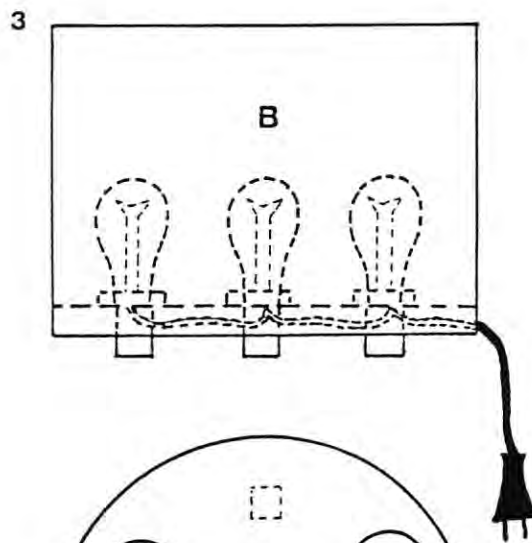
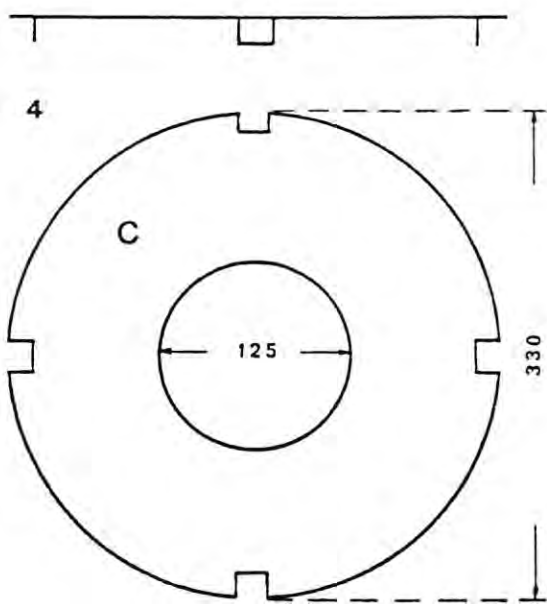
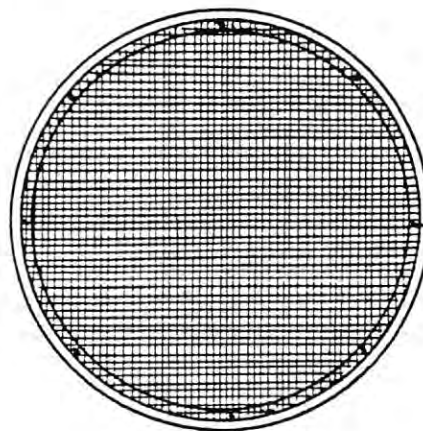
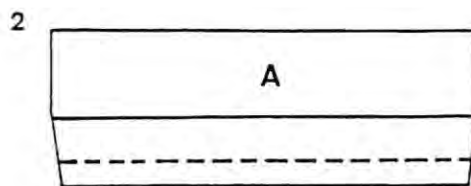
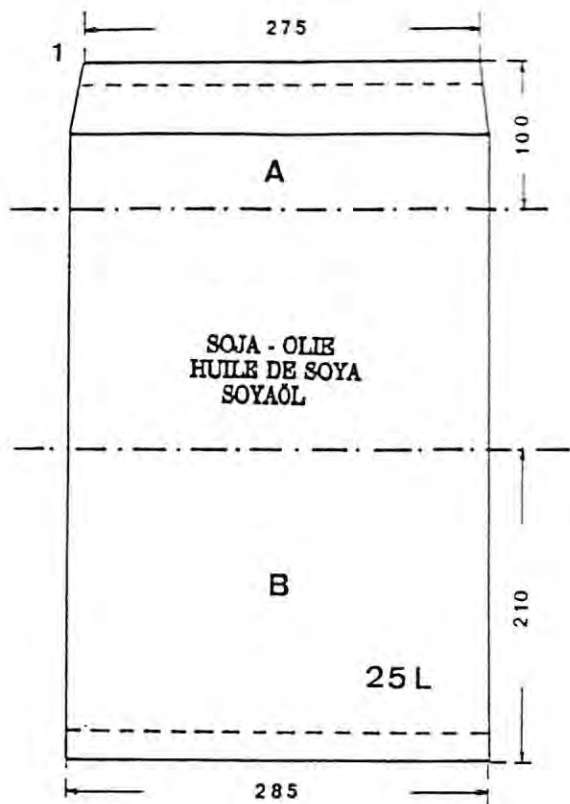
Met een blikschaar wordt zowel het stuk A als B langs de gemarkeerde lijn afgesneden (*figuur 1*). Van deel A wordt het deksel, dat iets dieper ligt dan de bovenkant van de bus, rondom uitgesneden; er dient op gelet dat bij het snijden een randje van 8-10 mm blijft staan om hierop het raster te bevestigen. In die overblijvende rand worden enkele gaatjes geprikt voor het bevestigen van het raster met boutjes of stukjes draad (*figuur 2*).

In de bodem van deel B, dat eveneens iets dieper ligt dan de onderkant van de bus worden de 4 lamphouders gemonteerd voor gloeilampen van 25 Watt die in serie geschakeld worden; de stekker van de stroomdraad en het stopcontact moeten voorzien zijn van een aarding. Onderaan worden een drietal pootjes aangebracht om voldoende ruimte te laten voor de elektrische bedrading (*figuur 3*).

De gemonteerde rooster wordt met de schuine kant in het droogelement van B geplaatst. Een eventueel deksel kan gemaakt worden van blik of iets dergelijks. Om de verdamping van de drogende paddestoelen te laten ontsnappen wordt een gat voorzien van ± 125 mm. Langs de buitenkant kunnen enkele inkepingen gesneden worden om het deksel vast te leggen (*figuur 4*).

Figuren

1 = oliebus, 2 = rooster (voor- en bovenzicht), 3 = droogelement met lampen (voor- en bovenzicht), 4 = deksel (voor- en bovenzicht), 5 = supplementaire rooster (voorzicht).

Opmerkingen

Wanneer de capaciteit van de rooster onvoldoende is voor het aantal paddestoelen dat men wil drogen kunnen een of meerdere roosters gebruikt worden die dan telkens met de schuine kant in het vorige element passen. Uiteraard dient men voor iedere rooster een nieuwe bus te laten reserveren.

Naargelang de grootte of de hoeveelheid paddestoelen die men wil drogen kan men 1 tot 4 lampen aansteken. Bij het drogen is het aan te bevelen om de schikking van de paddestoelen te noteren op een blad papier om vergissingen achteraf te vermijden.

Voor het drogen van kleine paddestoelen die bij het drogen door de mazen van het raster zouden kunnen vallen kan men een klein blikken dekseltje gebruiken met geperforeerde bodem.

De paddestoelen die na het drogen zeer bros zijn, worden voordat zij opgeborgen worden in een omslag, eerst een tijdje in de lucht "geklimatiseerd" om te beletten dat ze zouden breken of verpulveren.

Veel succes!

Meer aandacht voor onze Wasplaten - *Hygrocybe* spp.

R. Walleyn, - Stoppelstraat 38 - 9000 Gent

Résumé

La liste des *Hygrocybe* spp. (sensu Arnolds, 1990) déjà signalés pour la Belgique et, en particulier, dans la région flamande les dernières 15 années est relativement petite comparé aux pays voisins (tableau 1). En plus, plusieurs espèces semblent ne pas avoir été observées depuis longtemps. Vu qu'une grande partie de ces espèces liées aux prairies oligotrophes disparaissent avec leur habitats, les mycologues belges devraient donner plus d'attention à ce groupe de champignons magnifiques. D'abord l'inventaire des dernières "prairies à hygrophores" devrait être effectué, suivi d'une stratégie pour l'aménagement et la protection de ces sites les plus intéressants.

En ce qui concerne la Flandre, les mycologues sont priés d'envoyer à l'auteur toute information sur la localisation et la richesse mycologique des prairies à hygrophores.

1. Inleiding

Na het verschijnen van het eerste volume van de *Flora Agaricina Neerlandica* is de aandacht voor het genus *Entoloma* flink toegenomen. Men spreekt van een "Flora-Agaricina-Neerlandica-effect", hetwelk zich uit in een groter aantal *Entoloma* spp. op excursielijsten (Coolia 35: 15). Eenzelfde uitgesproken effect kon sinds het verschijnen van het tweede volume niet verwacht worden voor de Wasplaten (*Hygrocybe* spp. sensu Arnolds, 1990). Voorheen bracht niet alleen het determineren van deze paddestoelen in een dergelijk grote mate problemen met zich mee, maar ook worden deze zwammen door de Vlaamse mycologen maar zelden tijdens excursies aangetroffen. Dit laatste is niet zo verwonderlijk als men bedenkt dat

- de mycologische excursies bijna uitsluitend plaatsgrijpen in bossen (Wasplaten zijn grasland-fungi),
- de meeste Wasplaten in Vlaanderen (zeer) zeldzaam of uitgestorven zijn door hun gebondenheid aan schrale (!), kortgrazige en mosrijke graslanden dewelke gedurende de laatste decennia stukgemest of vernield zijn geworden (zie Arnolds, 1980; 1985).

2. Aantal soorten Wasplaten in België

In de aantekenlijst van de Antwerpse Mycologische Kring (Vandeven, 1990) worden slechts 12 soorten Wasplaten vermeld (meer bepaald 14 minus "*Hygrocybe piceae*" = *Hygrophorus piceus* en "*Camarophyllus niveus*" = synoniem met *Hygrocybe virginea*). Aangezien sommige van deze vermeldingen kunnen berusten op waarnemingen gedaan tijdens de jaarlijkse werkweken in de Eifel (Duitsland) en als voorstander van een aantekenlijst met uitsluitend inheemse fungi (als mogelijke precursor van een echte standaardlijst), leek het mij daarom interessant om na te gaan welke soorten Wasplaten er in België reeds aangetroffen zijn, alsook welke van deze soorten er tegenwoordig nog steeds in Vlaanderen worden gesignaleerd. Hiertoe werden diverse bronnen geraadpleegd die resulteerden in een voorlopige, floristische inventaris, weergegeven in tabel 1. Hierbij dient vermeld dat *geen rekening werd gehouden met foutieve determinaties en/of opgaven!*

Lijst van de Belgische Wasplaten (*Hygrocybe* spp.)¹

- **calyptraeformis** (B. & Br.) Fay. (3)(10)
(syn. *H. amoena* (Lasch) Quél.)
- **ceracea** (Fr.: Fr.) Kumm. (2)(3)(4a)(8b)(9a)(11) - Elfenwasplaat
- **chlorophana** var. **chlorophana** (Fr.: Fr.) Wünsche (2)(3)(5a)(7b)(8b) - Gele wasplaat
- **citrina** (Rea) Lange (7b)(12)
- **coccinea** (Schaeff.: Fr.) Kumm. (2)(3v)(11)(12) - Scharlakenwasplaat
- **colemanniana** (Blox.) Orton & Watl. (8b)(11) - Bruine wasplaat
(syn. *Camarophyllus subradiata* (Schum) Bon)
- **conica** var. **conica** (Schaeff.: Fr.) Kumm. (2)(3v)(5ab)(7ab)(8b)(9ab)(10)(11)(12)(13) -
Zwartwordende wasplaat
(syn. *H. nigrescens*, *H. conicopalustris*, *H. riparia*)
- **conica** var. **chloroides** (Malenc.) Bon (5b)(12)
(syn. *H. tristis*, *H. olivaceonigra*)
- **conicoides** (P.D. Orton) Orton & Watl. (11)
- **fornicata** var. **streptopus** (Fr.) Sing. (3v)(7b) - Ridderwasplaat
- **glutinipes** (J. Lange) R. Haller (4a)(11)
- **insipida** (J. Lange) Mos. (7b)(8ab)(11) - Kabouterwasplaat
(syn. *H. reai* var. *insipida*)
- **intermedia** (Passerini) Fay. (6)
- **konradii** R. Haller (8b)(12) - Gebochelde wasplaat
- **lacmus** (Schum.) Orton & Watl. (3v)
- **laeta** (Pers.: Fr.) Kumm. (2)(3v)(7b)(8b) - Slijmwasplaat
- **marchii** (Bres.) Sing. (5a)(7b)
- **miniata** var. **miniata** (Fr.: Fr.) Kumm. (2)(3v)(5a)(8b)(9ab)(10)(11)(12) - Vuurzwammetje
- **miniata** var. **mollis** (B. & Br.) Arnolds (13)
- **nitrata** (Pers.) Wünsche (2)(3) - Apothekerswasplaat
- **obrussea** (Fr.: Fr.) Wünsche (2)(5b)(8b)(11) - Wantsenwasplaat
(syn. *H. quieta*)
- **ovina** (Bull.: Fr.) Kühner (6)
- **parvula** (Peck) Murr. (8b)
- **perplexa** (Smith & Hesler) Arnolds (3v)
(syn. *H. sciophana*)
- **persistens** var. **persistens** (Britz.) Sing (3v)(5b)(8b)(9ab)(11)(12) - Puntmutswasplaat
(syn. *H. acutoconica*, *H. langei*, *H. constans*, *H. rickeni*)
- **persistens** var. **cuspidata** (Peck) Arnolds (8b)
- **pratensis** var. **pratensis** (Pers.: Fr.) Murrill (2)(3v)(7b)(9b)(10)(11) - Gewone weidewasplaat
(syn. *Camarophyllus pratensis*)
- **pratensis** var. **pallida** (Cooke) Arnolds (9a)(12)
- **psittacina** (Schaeff.: Fr.) Kumm. (2)(3v)(5ab)(7ab)(8bc)(9ab)(10)(11)(12)(13) - Papegaaizwam-
metje

---

¹De soorten welke gedurende de laatste 15 jaren in Vlaanderen werden aangetroffen zijn vet gedrukt.

- *punicea* (Fr.: Fr.) Kumm. (2)(3) - Granaatbloemwasplaat
- *reai* (Maire) J. Lange (3v)
- *russocoriacea* (B. & Miller) Orton & Watl. (3)(7b)(8b) - Geurende wasplaat
- *spadicea* (Scop.) P. Karst. (3)(4b)(6)
- *turunda* (Fr.: Fr.) P. Karst (8ab)
- *unguinos*a (Fr.: Fr.) Kumm. (3v)(7ab)(8b)(9b)(10) - Grauwe wasplaat
- *viola* Geesink & Bas (6)
- *virgin*ea var. *virgin*ea (Wulf.: Fr.) Orton & Watling (2)(3v)(7b)(8b)(9ab)(10)(11)(12) - Sneeuwzwammetje
(syn. *Camarophyllus niveus*, *H. nivea*)
- *virgin*ea var. *fusc*escens (Bres.) Arnolds (11) - Gevlekt sneeuwzwammetje

Bronnen:

- (1) Bommer & Rousseau (1884)
- (2) De Wildeman & Durand (1898)
- (3) Heinemann (1952-1953)
- (3v) (idem, maar soort tevens door Heinemann waargenomen)
- (4a) Rammeloo (1978a)
- (4b) Rammeloo (1978b)
- (5a) Pierart (1988)
- (5b) Pirlot (1989)
- (6) Arnolds (1990)
- (7a) Walley (1991)
- (7b) Walley, R. (pers. observ.)
- (8a) Meise (BR): herbariummateriaal vóór 1954 én niet vermeld bij (3) als Belgische soort.
- (8b) Meise (BR): herbariummateriaal ná 1953 (7-10-92)
- (8c) Heinemann & Thoen (1981)
- (9a) Gent (GENT): herbariummateriaal ná 1953 (14-10-92)
- (9b) Wasplaten uit Oost- of West-Vlaanderen, aangebracht op Paddestoelententoonstelling in Gentse Plantentuin, 1-7 oktober 1992.
- (10) Hanssens (1992) + pers. med.
- (11) Lust (1987) + pers. med.
- (12) Gegevens ontleend aan FUNBEL (15-10-92), het gegevensbestand van de A.M.K., gesteund op waarnemingen gedaan door H. De Meulder, L. Lenaerts, excursies A.M.K. en determinaties van H. De Meulder, J. Volders en E. Vandeven.
- (13) Waarnemingen gedaan tijdens excursies van de Z.W.A.M. (1991, 1992)

Opmerkingen

1. Soortopvatting en nomenclatuur (met voornaamste synoniemen) volgens Arnolds (1990): d.w.z. inclusief de *Camarophyllus* spp., *Cuphophyllus* spp., *Pseudohygrocybe* spp.. In oudere literatuur zijn de Wasplaten gewoonlijk onder *Hygrophorus* s.l. te vinden.
2. Enkele oudere (?) benamingen van in België gesignaleerde *Hygrophoraceae* (mogelijk *Hygrophorus* spp. s.s.) werden niet in de recente literatuur (Arnolds, 1990; Bon, 1990 e.a.) als soort of synoniem teruggevonden:

'*Hygrophorus distans*' Berk. (2); *H. 'flavus'* Lamb. (2); *H. 'livido-albus'* Fr. (2);
'*Camarophyllus furcatus*' Velen. (3v).

3. Literatuuropgaven of herbariumspecimens onder ernstig voorbehoud:

- H. cinerea (Fr.) Orton & Watl. (1: als H. virginea var. cinerea);
- H. lepida Arnolds (8a: als H. turunda var. lepida (syn. H. cantharellus)).

4. Als aanvulling vermelden we ook de in België waargenomen Camarophylloopsis (syn. Hygrotrama, Hodophilus) spp., die zich in de oudere literatuur tevens bij het genus Hygrophorus s.l. kunnen bevinden.

- foetens (Phill.) Arnolds (3v)(11) - Stinkende wasplaat
- atropuncta (Pers.: Fr.) Arnolds (8b) - Zwartgespikkelde wasplaat

2.1. Bespreking

Door de grotere oppervlakte aan schrale graslanden (kalkstreken!), is Wallonië rijker aan soorten Wasplaten dan Vlaanderen. Aangezien de herbaria van Luik en Mons niet geconsulteerd werden, moet de soortenlijst in tabel 1 slechts als een eerste ge-update versie beschouwd worden van het aantal Belgische soorten opgegeven door Heinemann (1952-1953). Wat Vlaanderen betreft, wordt de huidige soortenlijst bij benadering volledig geacht. Uit deze lijst treden volgende vaststellingen naar voren:

- Het aantal soorten en variëteiten dat tot op heden voor België geregistreerd werd (33 spp., 5 var.), is relatief laag, het aantal taxa dat gedurende de laatste 15 jaar in Vlaanderen werd aangetroffen, nog lager (19 spp., 5 var.); het werkelijke aantal soorten ligt ongetwijfeld een stukje hoger. Vergelijk met Nederland: 43 spp. en 9 var. (Arnolds, 1990); Denemarken: 44 spp. (Boertmann, 1991)
- In Meise en Gent bevindt zich relatief weinig recent herbariummateriaal. Tevens zijn recente literatuurgegevens over Wasplaten in België zeer schaars. Een aantal soorten Wasplaten *lijkt* niet meer waargenomen te worden, of tenminste in bepaalde streken verdwenen te zijn. Zo zou de auteur grote ogen opzetten indien hij de Scharlaken wasplaat *Hygrocybe coccinea* zou aantreffen in zijn vertrouwde wandelomgeving - d.i. "Melle, Gontrode, Meirelbeke" - zoals Kickx dit deed een eeuw geleden (De Wildeman & Durand: 131)!

Overigens kunnen in Vlaanderen slechts vier soorten Wasplaten als niet zeldzaam beschouwd worden: *Hygrocybe conica* var. *conica*, *H. miniata*, *H. virginea* en *H. psittacina*.

2.2. Nood aan inventarisatie

Het wordt de hoogste tijd dat in Vlaanderen en Wallonië de aandacht van mycologen en natuurbehouds-gezinden voor deze prachtige paddestoelengroep verhoogt. Het feit dat de beschrijvingen van drie soorten Wasplaten (nl. *Hygrocybe intermedia*, *H. ovina* en *H. viola*) in de Flora Agaricina Neerlandica gebaseerd zijn op (o.a.) collecties uit België, en dit tevens de enige aanwijzingen zijn die ik kon vinden voor het voorkomen van deze soorten in ons land, illustreert voor een stuk de geringe aandacht van de Belgische mycologen voor deze soortengroep.

Eenzijds is het wenselijk dat op een intensievere wijze goed gedetermineerd **herbariummateriaal** wordt aangemaakt. Anderzijds dringt zich een **inventarisatie** op van de ons nog resterende "Hygrophorus-graslanden"; dit zijn biotopen waar grassen het aspect van de vegetatie uitmaken en die minstens 3(5) soorten Wasplaten rijk zijn; vaak begeleid door een aantal karakteristieke koraalzwammen, aardtongen, *Mycena*, *Entoloma* en *Dermoloma* spp. (Arnolds, 1980). In Oost- en West-Vlaanderen zijn ons (nog) maar een beperkt aantal terreinen bekend die min of meer aan dit criterium voldoen, namelijk:

Oost-Vlaanderen

1. Gent, universiteitscomplex "De Sterre"; een stukje schraal grasland (D3.22.43): *H. citrina*, *conica*, *fornicata* var. *streptopus*, *insipida*, *pratensis*, *psittacina*, *unguinosa*, *virginea*.
2. Melle, proefhoeve UG, graslandbemestingsproef (D3.44.12): *H. conica*, *psittacina*, *unguinosa*.
3. Melle, Kalverhaeghe; een beheerde ruigte en heideterreintje (D3.34.33): *H. conica*, *laeta*, *pratensis*, *virginea*.

West-Vlaanderen

4. Knokke, graslanden van de "Zwinbosjes" (B2.34): *H. ceracea*, *coccinea*, *colemanniana*, *conica*, *conicoides*, *glutinipes*, *insipida*, *miniata*, *obrussea*, *persistens*, *pratensis*, *psittacina*, *virginea*, *virginea* var. *fuscescens*.
5. Koksijde, Doornpanne (C0.57.22): *H. insipida*, *marchii*, *psittacina*, sp., *virginea*
6. Kortrijk, natuurreservaat "De Kleiputten" (E2.32.44): *H. calyptraeformis*, *conica*, *miniata*, *pratensis*, *psittacina*, *unguinosa*, *virginea*.
7. Wingene, RTT-domein, een stuk schraal grasland gelegen in het Vlaamse epicentrum van de drijfmestproductie (D2.14.11): *H. conica*, *persistens*, *persistens* var. *cuspidata*, *pratensis*, *psittacina*, *unguinosa*, *virginea*.

Op de Zwinbosjes na is dit een magere oogst, indien men vergelijkt met het buitenland waar Hygrophorus-graslanden met 15-20 soorten Wasplaten geen uitzondering zijn (bijvoorbeeld Scandinavië of de 'Curragh of Kildare', een lers natuur- en cultuur-historisch monument waar (o.a.) minstens 19 soorten Wasplaten voorkomen (Feehan & McHugh, 1992)! De Zwinbosjes herbergen in ieder geval een van de rijkste Hygrophorus-graslanden uit de Benelux. De huidige verrijging ervan zou moeten gestopt worden.

Het doelmatig opsporen van dergelijke graslanden kan nog verrassende resultaten opleveren. Getuige hiervan is de recente vondst van *H. calyptraeformis* in een beheerd natuurreservaatje bij Kortrijk (Hanssens, 1992); een soort die nog niet werd aangetroffen in Nederland (Arnolds, 1990) en *vermoedelijk* al decennia lang niet meer in België. In Vlaanderen kunnen vooral in de kalkstreek (Limburg) en het maritiem district wellicht nog verscheidene interessante Wasplaat-rijke sites worden aangeduid.

2.3. Doel van een inventarisatie

Het doel van een grondige inventarisatie van Wasplaat-rijke sites moet vertaald worden in een drieledig opzet:

1. het **informer**en van de eigenaars van Hygrophorus-graslanden over het bijzondere karakter van de mycoflora van deze plaatsen,
2. het concreet aanmanen tot **beheer** van deze waardevolle terreinen (dit beheer is in principe zeer eenvoudig: alle bemesting weren, vegetatie kort houden en verruiging tegengaan),
3. het onderzoeken van de mogelijkheden tot **bescherming** van de meest waardevolle van deze terreinen (indien nodig en wenselijk). Deze bescherming is nodig gezien (1) er ons nog slechts een zeer klein aantal Hygrophorus-graslandjes rest (2) ter voorkoming van de bemesting van deze terreinen die onmiddellijk resulteert in de vernietiging van de Wasplaat-mycelia (Zie bijv. ARNOLDS, 1980). Het kan immers tientallen jaren duren alvorens het niet meer bemesten van voedselrijke gronden zich manifesteert in een mycoflora van schrale terreinen.

Het Overlegcomité van Vlaamse Mycologische Groeperingen kan bijvoorbeeld in bepaalde gevallen de natuurverenigingen met een reservaten-politiek (B.N.V.R., De Wielewaal, W.W.F.,...) aansporen tot aankoop van zeer waardevolle Hygrophorus-graslanden zonder beschermd statuut. De (weliswaar zeer schaarse) recente buitenlandse voorbeelden van de oprichting van **paddestoelreservaten** moeten hierbij stimulerend werken. Om een populatie Wasplaten in stand te houden, is de bescherming van een relatief *kleine* oppervlakte reeds zinvol (vergelijk met de bescherming van overwinteringsplaatsen van vleermuizen of voortplantingsplaatsen van amfibieën). Financieel kan het behoud van de allerlaatste getuigen van de rijke mycoflora van schrale graslanden dan ook geen zware problemen stellen.

2.4. Oproep tot medewerking

Aan de leden van de Vlaamse mycologische verenigingen wordt hierbij gevraagd om de auteur te informeren over de aanwezigheid van Wasplaten en Hygrophorus-graslanden in de Vlaamse provincies.

3. Besluit - Samenvatting

Deze vlugge inventaris van de tot op heden in België aangetroffen Wasplaten leert ons dat sinds Heinemann (1952-1953) deze steeds zeldzamer wordende groep paddestoelen in ons land maar weinig de aandacht trok van de Belgische mycologen, dit in tegenstelling tot de meeste buurlanden, waar de Wasplaten frequenter het voorwerp van mycologische studies uitmaken.

Door meer aandacht te besteden aan deze fungi - in het bijzonder door het opsporen van Wasplaatrijke graslanden en het ijveren voor het beheer en de bescherming van de meest interessante Hygrophorus-graslanden, zouden de Vlaamse mycologen een actieve bijdrage kunnen leveren tot het natuurbehoud in het algemeen.

Met dank aan Kristien Hanssens, Peter Lust, Jos Monnens, Sam Provost, Emile Vandeven en Mieke Verbeken voor het verschaffen van nuttige informatie.

Literatuurreferenties

- Arnolds, E. (1980). De oecologie en sociologie van Wasplaten. *Natura* (Amsterdam) 77: 17-44.
- Arnolds, E. red. (1985). Veranderingen in de paddestoelenflora (mycoflora). *Wet. Med. K.N.N.V.* 167, 101 pp.
- Arnolds (1990). Tribus Hygrocybeae. In Bas, C.; Kuyper, Th.; Noordeloos, M.E. & Vellinga, E.C., *Flora Agaricina Neerlandica II*. Rotterdam, Balkema, 70-133.
- Boertmann (1991). Notater om de danske vokshattes udbredelse, økologi og faenologi. *Svampe* 23: 30-40.
- Bommer, E. & Rousseau (1884). Florule mycologique des environs de Bruxelles. *Mémoires de la Société Royale de Botanique de Belgique* 33: 310.
- Bon, M. (1990). Flore Mycologique d'Europe. 1. Les Hygrophores. *Documents Mycologiques. Mémoire hors série n°1*. Lille, U.E.R. pharmacie, 99 pp., 6 pl.
- De Wildeman, E. & Durand, T. (1898). *Prodrome de la flore belge II. Thallophytes, Bryophytes et Ptéridophytes*. Bruxelles, A. Castaigne, 130-133.
- Feehan, J. & McHugh, R. (1992). The Curragh of Kildare as a Hygrocybe grassland. *Irish Naturalists' Journal* 24(1): 13-17.
- Hanssens, K. (1992). Interessante zwammen uit "de Kleiputten". *Klimop* 2(5:20-21)
- Heinemann, P. (1952-1953). Les Champignons de Belgique. Les Hygrophores. *Les Naturalistes Belges* 33: 125-128; 34: 2-6, 25-28.
- Heinemann, P. & Thoen, D. (1981). *Distributiones Fungorum Belgii et Luxemburgi I: verspreidingskaart nr. 33* (Meise ed.)
- Lust, P. (1987). Paddestoelen in het Zwinbosjes-complex. *Duinen* 1987: 76-79.
- Pierart, P. (1988). Excursion du 2 octobre 1988 à Rochefort et exposition de champignons de Neufchâteau. *Miscellanea Mycologica* 23: 11-12.
- Pirlot, J.-M. (1989). Liste des espèces exposées à Neufchâteau le 8 octobre 1989. *Miscellanea Mycologica* 26: 8-10.
- Rammeloo, J. (1978a). *Hygrocybe glutinipes* (Lange) Haller. Een niet eerder gesignaleerde soort van de Belgische flora. *Dumortiera* 10: 24-28.
- Rammeloo, J. (1978b). *Hygrocybe spadicea* te Han-sur-Lesse. *Dumortiera* 10: 31-32.
- Vandeven, E. red. (1990). Aantekenlijst voor zwammen en slijmzwammen. A.M.K., 201 pp.
- Walley, R. (1991). Wasplaten (*Hygrocybe* spp.) in een blijvende grasland-bemestingsproef te Melle (Oost-Vlaanderen, België). *Dumortiera* 47: 11-14.

Mycologie en Filatelie¹

R. Walley

Errata: p. 92.3.70

Lees: ... een Rwandese reeks van 1980... (i.p.v. 1989), lees: ... Traditioneel (i.p.v. Traditionaal)

Aanvullingen literatuur:

Een leuk artikel van Guy Fourré over mycofilatelie - "Mycofilatélie ou les champignons en voyage" - is te vinden in *Dernières Nouvelles sur les Champignons* (Guy Fourré, 1990:184-188).

In het Duitse tijdschrift *Sudwestdeutsche Pilzrundschau* worden de verschillende uitgaves gedetailleerd behandeld door Kühnl (reeds 32 afleveringen).

Aanvullingen België:

Voor een reeks van Guinée (1985) en gedeeltelijk een reeks van de Centraalafrikaanse Republiek (1984) werden illustraties gebruikt uit de *Flore iconographique des Champignons de Congo*, een publikatie van de Nationale Plantentuin te Meise.

België was ondertussen nogmaals betrokken bij een myco-filatelistische uitgifte: Prof. Dr. B. Buyck verleende zijn medewerking aan een Burundese reeks (augustus 1992) met tropische, Afrikaanse soorten (*Amanita zambiana*, *Afroboletus luteolus*, *Russula brunneorigida*, *R. immaculata*, *R. ingens*, *R. meleagris*, *R. sejuncta* en *R. subfistulosa*).

In eigen land hoopten de mycologen op een postzegel in 1993 ter gelegenheid van de 300-jarige sterfdatum van de Antwerpse pionier-mycoloog Franciscus van Sterbeek, maar dit verzoek werd door de Posterijen afgewezen.

---

¹AMK Mededelingen 1992(3):69-74

**Hebeloma calyptosporum Bruchet,
een zeldzame Vaalhoed uit het natuurreservaat 'De Maat' te Postel**

J. Volders

Het natuurreservaat 'De Maat' is gelegen op het grondgebied van de gemeente Mol. Het wordt grosso-modo begrensd door het Maas-Schelde kanaal en de weg Balen-Postel.

Het ongeveer 65 ha grote reservaat (eigendom van de stad Mol) werd in 1957 gesticht. De Belgische Natuur- en Vogelreservaten voeren er samen met de gemeente Mol de nodige beheerswerken uit.

In de middeleeuwen was de ganse streek één grote heidevlakte met, op de plaats waar nu het reservaat gesitueerd is, een ontoegankelijk drassig deel met talrijke vennen.

Rond 1600 is men deze natte delen beginnen te draineren, waarbij grote turflagen werden blootgelegd die als brandstof werden ontgonnen. Nog later heeft de aanleg van het Maas-Scheldekanaal (1846) het aanzicht nog ingrijpender veranderd. Door verdere bevoeiing werd het grootste deel omgezet in landbouwgrond, waarin irrigatiekanalen, gevoed met kalkrijk maaswater. De voor de landbouw niet zo aantrekkelijke delen werden opgeplant met Canada-populier, spar en wilg.

Tijdens verbredingswerken aan het kanaal (1926) vond men bruinkool. Het werd door meerdere firma's ontgonnen, maar na 1945 verloor dit bruinkool zijn waarde. Van de vroegere weilanden bleven slechts wat zandhopen en kuilen over. Deze kuilen vulden zich met water en de natuur kon er ongestoord zijn gang gaan.

Een laatste ingreep op het gebied kwam er omstreeks 1960 toen in de onmiddellijke omgeving werd gestart met de ontginning van wit zand. Grote delen van het toen pas verworven reservaat moesten worden prijsgegeven en werden opgespoten met dekzanden.

Al deze ingrepen echter liggen mede aan de basis van de huidige grote diversiteit en biologische rijkdom van het gebied.

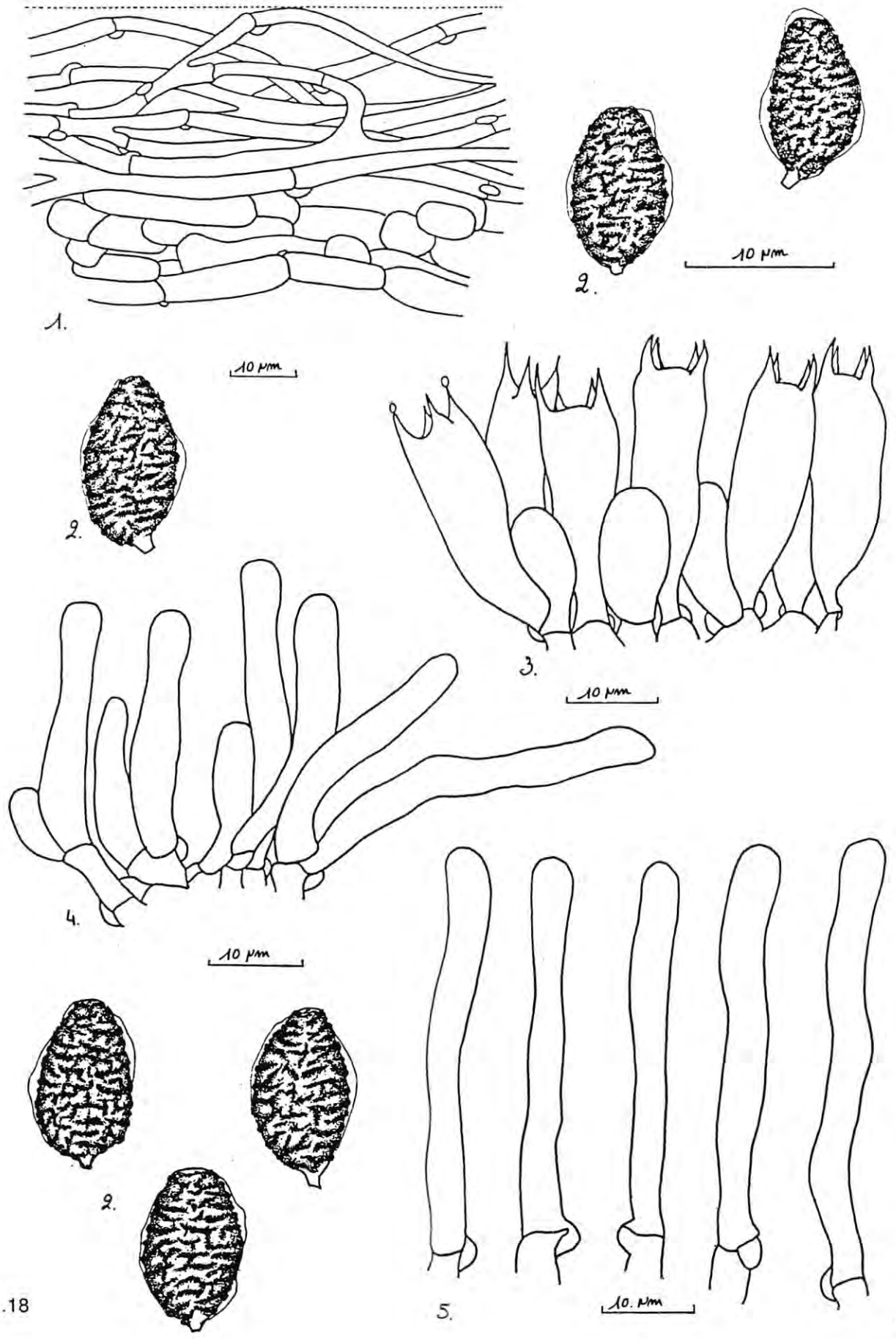
Het reservaat wordt heden ten dage gekenmerkt door grote vijvers en opgespoten zandvlakten, berken- en wilgenbossen, populierenaanplanting, naast de door kalkrijk maaswater bespoelde hooilanden. (Dit verklaart de vondsten aldaar van *Sarcoscypha coccinea* in het vroege voorjaar). Verder vind je er grote riet- en lisdoddevelden, afgewisseld met vochtige inzinkingen, begroeid met sphagnum-vegetatie.

Een wandeling van enkele uren op 13 september 1992 doorheen het gebied leverde 115 soorten op. Enkele hiervan zijn vermeldenswaard : *Cattinella olivacea*, *Coprinus cortinatus*, *Coprinus pseudocortinatus*, *Inocybe squarrosa*, *Otidea bufonia*, *Psilocybe rhombispora*, e.a.

Vindplaats

Twee met de voet aan elkaar vergroeide exemplaren van de besproken soort werden gevonden aan de overgang van een met dekgronden opgespoten terrein en een wat lager gelegen elzen-wilgenbos. (IFBL C6.14.34) De fungi stonden tussen wat bladafval. De mossen, *Hypnum cupressiforme* var. *ericetorum* (Hei-klauwtjesmos) en *Plagiothectium curvifolium* (Geklauwd platmos), stonden in de onmiddellijke nabijheid.

Hebeloma calyptosporum Bruchet

Beschrijving

Hoed: 35 mm diameter; klokvormig tot uitspreidend met een ingerolde, gestreepte rand; centrum roodbruin, naar de rand bruin, de uiterste rand wit; kleverig wanneer vochtig; geen velum aanwezig.

Steel: 7 x 42 mm; voet verdikt tot 9 mm, dan wat puntig uitlopend; mooi wit over gans de lengte; de voet iets bruinig wordend na kneuzing; de ganse steel witvlokkig.

Plaatjes: met een boogje, vrij breed aangehecht; bruin met witte snede; niet tranend.

Reuk: vaag naar radijs (vooral bij kneuzing).

Smaak: iets bitter na enige tijd.

Sporen: (figuur 2) bruin in massa; afmetingen (9,4)9,8-10,9(11,3) x 5,5-6,2 μm , gemeten over 40 sporen. $Q = 1,8$; amandelvormig in zijaanzicht, eivormig tot smal eivormig in vooraanzicht, met duidelijk afgeknotte apex; de meeste sporen met een loslatend ectospore; een richelvormige ornamentatie is over de ganse spore aanwezig, enkel de apicule is glad; geel-bruin in een ammoniak-oplossing bij doorvallend licht.

Basidiën: (figuur 3) afmetingen 22,6-29,3 x 7-8,6 μm ; knotsvormig, meestal wat ingesnoerd onder de top; viersporig; sterigmen doornvormig tot 5 μm lang; gespen aan de basis.

Cheilocystiden: (figuur 4) afmetingen 25,8-39 x 4,7-5,8 μm ; cilindrisch, soms wat golvend, de basis soms wat gezwollen; met grote gespen aan de basis.

Pleurocystiden: niet waargenomen.

Caulocystiden: (figuur 5) afmetingen 31,2-58,6 x 4,3-5,5 μm ; sterk op de cheilocystiden gelijkend doch meestal duidelijk langer; met grote gespen aan de basis.

Hoedhuid: (figuur 1) bestaande uit kleurloze 2,3-3,5 μm brede en tot 110 μm lange hyphen, ingebed in een tot 300 μm dikke gelatineuze laag; daaronder bruine, soms bijna vierkante, tot kort cilindrische hyphen; afmetingen 5,5-9,4 x 15-50 μm ; sommige septen met kleine gespen.

Enkele bemerkingen

Een artikel in "Zeitschrift für Mykologie" (Rücker 1978) betreffende de oppervlaktestructuur van *Hebeloma*-sporen meldt dat sommige van deze sporen een suprahilaire depressie bezitten, die men als een plage kan bestempelen. Deze bewering wordt gestaafd met een aantal S.E.M.-opnamen. Ook *Hebeloma calyptosporum* Bruchet behoort tot deze groep. Onder de lichtmicroscop (x1000) bleek deze plage echter niet zichtbaar, enkel een zeer kleine kale plek boven de apicule werd opgemerkt.

Verder zijn er enkele microscopische verschillen met de beschrijving van Bruchet (1970). Zo blijken de basidiën van de door mij gevonden exemplaren wat breder, en de caulocystiden wat smaller. Verdere gegevens komen zowel makro- als microscopisch mooi overeen.

Hebeloma calyptosporum is een zeldzame soort die ongetwijfeld kort bij *Hebeloma anthracophilum* staat. Zij verschilt ervan door een andere standplaats (niet op brandplekken), de volledig witte steel, de niet elastische context en de wat kleinere sporen.

Figuren

1 = hoedhuid (x1200), 2 = sporen (x2800), 3 = basidiën (x1700), 4 = cheilocystiden (x1700), 5 = caulocystiden (x1700).

Exicata van het gevonden materiaal bevinden zich in het eigen herbarium (VJ92154) en in het herbarium van A. de Haan (92117).

Litteratuur

- Arnolds, E. (1983). Standaardlijst van Nederlandse macrofungi. *Coolia*, 26, supplement.
- Besson, M. en Bruchet, G. (1971). Recherches sur les spores des *Hebeloma*. B.S.M.F.
- Bruchet, G. (1970). Contribution à l'étude du genre *Hebeloma*. *Bulletin mensuel de la société Linnéenne de Lion*, suppl. 6.
- Jansen, P. B. (1979). *Hebeloma calyptosporum*. *Coolia*, 22/1.
- Rücker, T. (1978). Ultrastructure der Sporen bei *Hebeloma*. *Zeitschrift für Pilzkunde*. Band 53/1.
- Vleugels, F. (1990). De Maat. Informatiemap.

Nieuwtjes uit de recente tijdschriften

Coolia 1992

Beatrice Senn-Irlet behandelt het genus *Crepidotus* in Nederland. 8 soorten en enkele variëteiten worden er besproken met tekeningen van enkele vruchtlichaam-vormen en microtekeningen van sporen en cheilocystiden.

L. Jalink adviseert om in de duinen eens te zoeken naar *Cyathus stercoreus*, het Mestnestzwammetje en R. Sullock-Enzlin bespreekt de moeilijkheden bij het bepalen van *Entoloma*'s, met beschrijving van *E. Triste* en een soort in de buurt van *Entoloma bicorne* (met microtekening).

De microscopie van *Peniophora pseudoversicolor* wordt getekend door J. Geesink. Vondsten van *Coprinus semitalis* worden gecommentarieerd door L. Jalink (met foto en microtekeningen). Termorshuizen bespreekt het verband tussen de luchtverontreiniging en de aanwezigheid van pathogene schimmels in *Pinus* bossen. Thom Kuyper behandelt de problematiek van determinatiesleutels en M. Noordeloos geeft een praktische inleiding tot de studie van de Satijnzwammen.

Piet Kelderman gaat in zijn reeks over *Lepiota* soorten VII verder met *L. rufipes* en *L. lilacea* var. *pallida* (met microtekeningen). De mogelijke invloed van Roesten op de bijensterfte wordt bestudeerd door A.F.M. Reijnders en E. Vellinga (met microtekeningen, ook van *Melanotus phillipsii*). H. Lammers fotografeerde en tekende *Cotylidia undulata* en L. Jalink vergelijkt de Nederlandse vondsten van *Poronia ericii* met de gegevens van Lohmeyer en Benkert.

Als nieuwe soorten voor Nederland worden gemeld: *Rigidoporus ulmarius* door P.J. Keizer en *Psathyrella globosovelata* door J. Gelderblom; beide soorten beschreven met microtekeningen. Verder zijn er nog verslagen van de werkweken in Ambleteuse en Herkenbosch en brengt P. Bremer een verslag over een achtjarige studie van enkele proefvlakken.

Revista di Micologia 1991

G. Medici bespreekt het genus *Marasmius* sectie *Marasmius*, *Androsacei*, *Epiphylli* en *Hygrometrici* met een sleutel tot de soorten en kleurfoto's en microtekeningen van *M. rotula*, *M. bulliardii*, *M. epiphyllus*, *M. epiphylloides*, *M. androsaceus*, *M. quercophilus*, *M. corbariensis* (= *hygrometricus*) en *M. hudsonii*.

E. Bizio vermeldt de fungi gevonden op een eiland in de Venetiaanse lagune met kleurfoto's van *Lepiota carinii*, *L. lilacea*, *Pluteus cinereofuscus* en *Chamaemyces fracidus* (deze ook met microtekeningen van *Callistosporium olivascens*).

In hun reeks over *Hypogei* behandelen Lazzari en Montecchi het genus *Genea*, met *G. verrucosa*, *G. klotzschii*, *G. hispidula*, *G. sphaerica* en *G. lespiaultii*, *Endogene flammicorona*, *Glomus microcarpus* en *G. macrocarpus*, *Tuber gibbosum* en *Rhizopogon villosulus*, alle met kleurenfoto's en enkele met microfoto's en microtekeningen.

G. Robich determineert enkele *Mycena*'s aan de hand van de macroscopische kenmerken met sleutel en mooie kleurfoto's van *M. rorida*, *M. erubescens*, *M. citrinomarginata*, *M. strobilina*, *M. amicta*, *M. stylobates*, *M. vitilis*, *M. rosea*, *M. pearsoniana*, *M. renati*, *M. niveipes* en *M. zephyrus*.

M. Sarasini bestudeert het geslacht *Scleroderma* en geeft een sleutel en microtekeningen van *S. citrinum*, *S. verrucosum* en *S. polyrhizum*.

Nieuwe en interessante *Russula*'s worden gefotografeerd en besproken door M. Sarnari, met een analytische sleutel; *R. carminipes*, *R. rhodomarginata*, *R. tyrrhenica*, *R. romellii*, *R. picrea*, *R. esperides*,

R. rubroalba, R. seperina, R. prinophila, R. curtipes, R. carpini, R. nuragica, R. integriformis, R. substraminea en R. humicola.

Een merkwaardige vondst van *Galeropsis polytrichoides*, met kleurfoto's, wordt vermeld door Pomarico en Rath.

Verder zijn er nog kleine artikeltjes, telkens met mooie kleurenfoto, van *Volvariella bombinata* var. *flaviceps*, *Hohenbuehelia chevalieri*, het genus *Pyronema* met *P. domesticum* en *P. omphalodes*, *Proliferodiscus albobiridis*, *Pluteus roseipes* en kleurenfoto's van *Cortinarius violaceus*, *C. fulvoochraceus*, *C. splendens*, *C. salor*, *C. armillatus*, *C. camphoratus*, *C. speciosissimus*, *C. sanguineus* en een reeks alpen-fungi: *Entoloma conferendum* var. *rickenii*, *Omphalina obatra*, *Cortinarius inops*, *Lactarius uvidus* f. *alpigenes*, *Inocybe praetervisa* f. *luteophylla*, *Hemilepiota myosotis* var. *evelata*, *Entoloma atrosericeum*, *Psilocybe semistriata* en *Entoloma conferendum* f. *obatum*. Op de achterkaft kleurenfoto's van *Gymnosporangium clavariiforme* en *Simocybe sumptuosum*.

K. Van de Put
november 1992

Oproep uitstappen

Net zoals vorige jaren wensen wij tijdig de lijst van de studietochten op te stellen. Leden die graag een excursie gepland zouden zien, kunnen een voorstel indienen met vermelding van volgende gegevens:

- de plaats van de uitstap met liefst een korte beschrijving van de biotoop,
- tijdstip waarop het gebied mycologisch het rijkst is,
- een gemakkelijk door ieder te bereiken plaats van bijeenkomst,
- een plaats om de meegebrachte piknik of een snack te gebruiken.

Gelieve er rekening mee te houden dat een excursie over de voor- en namiddag loopt. Wij rekenen erop dat de indiener van een voorstel ook als gids optreedt. Voor een studieweek of weekend die een verblijf ter plaatse noodzakelijk maken, wordt van de indiener tevens verwacht dat hij de organisatie op zich neemt.

Voorstellen bij voorkeur schriftelijk in te dienen *vóór 12 januari 1993* bij:

- J. Van de Meerse, Graaf Witgerstraat 16, 2640 Mortsel, telefoon 03/449.71.54
- E. Vandeven, Hamweg 3, 1130 Brussel, telefoon 02/245.24.67

Vergaderingen

dinsdag 12 januari

dinsdag 26 januari

dinsdag 9 februari

"Mijn genoeglijke Russula... lijdensweg" door L. Imler. *F. Diefen* Opstellen van de lijst van de uitstappen (voor meer informatie zie elders in dit blad). *J. Van de Meerssche & E. Vandeven* Algemene vergadering.

dinsdag 23 februari

dinsdag 9 maart

Overzicht 1992 (dia's). Over Sirobasidium.

J. Van de Meerssche

K. Van de Put

dinsdag 23 maart

Discussieavond. De 'soort' in de mycologie. *A. de Haan*